

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē
॥ navādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ navādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

vibhīṣaṇasya vilāpaḥ śrīrāmēṇa tasya prabōdhanapūrvakaṃ
rāvaṇāntyēṣṭisaṃskārārthaṃ taṃ pratyādēśadānam

bhrātaraṃ nihataṃ drṣṭvā
śayānaṃ nirjitaṃ raṇē |
śōkavēgaparītātmā
vilalāpa vibhīṣaṇaḥ || 6.109.1 ||

vīravikrānta vikhyaṭa
pravīṇa nayakōvida |
mahārhaśayanōpēta
kiṃ śēṣē nihatō bhuvi || 6.109.2 ||

nikṣipyā dīrghau niścēṣṭau
bhujāvaṅgadabhūṣitau |
mukuṭēnāpavṛttēna
bhāskarākāravarcaśā || 6.109.3 ||

tadidaṃ vīra samprāptaṃ
yanmayā pūrvamīritam |

kāmamōhaparītasya

yat tanna rucitaṃ tava || 6.109.4 ||

yanna darpāt prahastō vā

nēndrajinnāparē janāḥ |

na kumbhakarṇō'tirathō

nātikāyō narāntakaḥ |

na svayaṃ bahu manyēthā -

stasyōdarkō'yamāgataḥ || 6.109.5 ||

gataḥ sētuḥ sunītānāṃ

gatō dharmasya vighrahaḥ |

gataḥ sattvasya saṅkṣēpaḥ

suhastānāṃ gatirgatā || 6.109.6 ||

ādityaḥ patitō bhūmau

magnastamasi candramāḥ |

citrabhānuḥ praśāntārci -

rvyavasāyō nirudyamaḥ |

asmin nipatitē vīrē

bhūmau śastrabhṛtāṃ varē || 6.109.7 ||

kiṃ śēṣamihalōkasya

gatasattvasya samprati |

raṇē rākṣasaśārdūlē

prasupta iva pāṃsuṣu || 6.109.8 ||

dhṛtipravālah prasabhāgryapuṣpa -

stapōbalaḥ śauryanibaddhamūlah |

raṇē mahān rākṣasarājavr̥kṣaḥ
sammarditō rāghavamārutēna || 6.109.9 ||

tējōviṣāṇaḥ kulavaṃśavaṃśaḥ
kōpapasādāparagātrahastaḥ |
ikṣvākusiṃhāvagr̥hītadēhaḥ
suptaḥ kṣitau rāvaṇagandhahastī || 6.109.10 ||

parākramōtsāhavijr̥mbhitārci -
rniḥśvāsadhūmaḥ svabalapratāpaḥ |
pratāpavān saṃyati rākṣasāgni -
rnirvāpitō rāmapayōdharēṇa || 6.109.11 ||

siṃharkṣalāṅgūlakakudviṣāṇaḥ
parābhijidgandhanagandhavāhaḥ |
rakṣōvr̥ṣaścāpalakarnacakṣuḥ
kṣitīśvaravyāghrahatō'vasannaḥ || 6.109.12 ||

vadantaṃ hētumadvākyaṃ
paridṛṣṭārthanīścayam |
rāmaḥ śōkasamāviṣṭa -
mityuvāca vibhīṣaṇam || 6.109.13 ||

nāyaṃ vinaṣṭō niścēṣṭaḥ
samarē caṇḍavikramaḥ |
atyunnatamahōtsāhaḥ
patitō'yamaśaṅkitaḥ || 6.109.14 ||

naivaṃ vinaṣṭāḥ śōcantē
kṣatradharmavyavasthitāḥ |

vṛddhimāśaṃsamānā yē
nīpatanti raṇājirē || 6.109.15 ||

yēna sēndrāstrayō lōkā -
strāsitā yudhi dhīmatā |
tasmin kālasamāyuktē
na kālaḥ pariśōcitum || 6.109.16 ||

naikāntavijayō yuddhē
bhūtapūrvaḥ kadācana |
parairvā hanyatē vīraḥ
parān vā hanti saṃyugē || 6.109.17 ||

iyam hi pūrvaiḥ sandiṣṭā
gatiḥ kṣatriyasammata |
kṣatriyō nihataḥ saṅkhyē
na śōcya iti niścayaḥ || 6.109.18 ||

tadēvaṃ niścayaṃ dṛṣṭvā
tattvamāsthāya vijvaraḥ |
yadihānantaraṃ kāryaṃ
kalpyaṃ tadanucintaya || 6.109.19 ||

tamuktavākyaṃ vikrāntaṃ
rājaputraṃ vibhīṣaṇaḥ |
uvāca śōkasantaptō
bhrāturhitamanantaram || 6.109.20 ||

yō'yaṃ vimardēṣvavibhagnapūrvaḥ
suraiḥ samastairapi vāsavēna |

bhavantamāsādyā raṇē vibhagnō
vēlāmivāsādyā yathā samudraḥ || 6.109.21 ||

anēna dattāni vanīpakēṣu
bhuktāśca bhōgā nibhṛtāśca bhṛtyāḥ |
dhanāni mitrēṣu samarpitāni
vairāṇyamitrēṣu ca yāpitāni || 6.109.22 ||

ēṣō'hitāgniśca mahātapāśca
vēdāntagaḥ karmasu cāgryaśūraḥ |
ētasya yat prētagatasya kṛtyaṃ
tat kartumicchāmi tava prasādāt || 6.109.23 ||

sa tasya vākyaiḥ karuṇairmahātmā
sambōdhitāḥ sādhu vibhīṣaṇēna |
ājñāpayāmāsa narēndrasūnuḥ
svargīyamādhānamadīnasattvaḥ || 6.109.24 ||

maraṇāntāni vairāṇi
nirvṛttaṃ naḥ prayōjanam |
kriyatāmasya saṃskārō
mamāpyēṣa yathā tava || 6.109.25 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye
yuddhakāṇḍē navādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||